

De bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving

grensoverschrijdende aanpak

**(gemeenten Gouda, Moordrecht, Waddinxveen, Zevenhuizen-Moerkapelle,
Nieuwerkerk aan den IJssel, Reeuwijk, Bodegraven, Boskoop en Rijnwoude)**

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland

7 november 2006

INHOUDSOPGAVE

pagina

1.	Inleiding en de bestuurlijke context	3
2	Standpunten van de negen gemeenten samengevat.	4
2.1	Bodegraven en Reeuwijk	4
2.2	Boskoop, Waddinxveen en Rijnwoude	4
2.3	Gouda en Waddinxveen	5
2.4	Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle	6
2.5	Moordrecht	6
2.6	Samenvattend	7
3.	Op weg naar een standpuntbepaling door Gedeputeerde Staten	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Een analyse en beoordeling van de ingekomen standpunten.	8
3.2.1	Gouda en omgeving	9
3.2.2	Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht en omgeving	10
3.2.3	Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude en omgeving	11
3.2.4	Bodegraven en Reeuwijk en omgeving.	12
4.	Conclusies en het vervolg	14
4.1	Conclusies	14
4.2	Het vervolg	16

Bijlagen:

- kaart met de gemeentegrenzen
- ingekomen reacties van de gemeenten

1. Inleiding en bestuurlijke context

De provincie is medeverantwoordelijk voor het goed functioneren van het lokale bestuur. Ons uitgangspunt is dat het lokale bestuur over een langere periode - dat wil zeggen, ten minste 10 à 15 jaar - zowel de lokale als de regionale vraagstukken moet kunnen oppakken. Deze ambitie hebben we nadrukkelijk in het Collegewerkprogramma 2003-2007 'Ruimte geven aan elkaar' opgenomen en verder uitgewerkt in onze notitie 'Ontwikkelingen en ambities bestuurlijke organisatie op lokaal niveau in Zuid-Holland 2003-2006' (september 2003).

Vanuit het oogpunt van regionale toegevoegde waarde willen wij niet-vrijblijvende samenwerking tussen gemeenten met kracht bevorderen. Dit geldt ook voor gemeentelijke herindeling op vrijwillige basis. Het starten van een herindelingsprocedure door de provincie gebeurt alleen als ultimatum remedium.

Over de bestuurlijke toekomst van de negen gemeenten in de Zuidplas en omgeving is vanaf begin 2003 veel gediscussieerd. Er zijn veel rapporten verschenen en er zijn verschillende standpunten daarover ingenomen. In onze brief van 3 oktober 2005 hebben wij de negen gemeenten het volgende voorgehouden:

"De gemeenten in de Zuidplas en omgeving staan voor forse (ruimtelijke) opgaven te weten:

- * de integrale transformatie van de Zuidplaspolder;*
- * de RijnGouwelijn als verbindende drager voor de stimulering en afstemming van stedelijke verdichting;*
- * de transformatie van de Oude Rijnzone;*
- * de ontwikkeling van de Greenport Boskoop;*
- * de herstructurering van de glastuinbouw Glas-as B-driehoek en Zuidplas;*
- * de ontwikkeling van de Noordas van de regio Rotterdam.*

Daarnaast worden gemeenten in het algemeen en dus ook de gemeenten in de Zuidplas en omgeving geconfronteerd met maatschappelijke en bestuurlijke veranderingen die van de lokale overheid veel meer bestuurskracht vereisen dan tot nu toe. De wetgever decentraliseert steeds meer taken en grote verantwoordelijkheden naar het lokale bestuur, zowel op het fysieke vlak (ruimtelijke ordening, herstructurering landelijk gebied, verwezenlijking van de wateropgave, enzovoorts) als in het sociale domein (zoals de Wet werk en bijstand, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Wet kinderopvang). Sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de vergrijzing en de multiculturele samenleving, verzwaren deze opgaven. Zo zal de vergrijzingsgolf een grote vraag teweegbrengen naar specifieke en aangepaste voorzieningen met betrekking tot wonen, verkeer, zorg, inkomensondersteuning en recreatie. De samenleving en de bestuurlijke context waarin uw gemeente opereert, zullen de komende jaren ingrijpend veranderen. Uw gemeente zal in staat moeten zijn de forse opgaven op sociaal en fysiek terrein in hun onderlinge samenhang op te lossen, tot uitvoering te brengen én daarover verantwoording af te leggen. Uw gemeente zal op een bestuurlijk en beleidsmatig hoog niveau moeten gaan functioneren; dat vraagt in veel gevallen meer dan tot op heden gevraagd wordt."

Wij hebben de gemeenten gevraagd voor 1 september 2006 hun opvattingen kenbaar te maken over hun bestuurlijke toekomst. Alle negen gemeenteraden hebben een standpunt ingenomen.

De opbouw van deze notitie is als volgt. Na een samenvatting van de negen standpunten analyseren wij die standpunten en geven wij daar een oordeel over. De notitie wordt afgerond met de conclusies en het vervolg.

Voor de volledigheid hebben wij een kaart met de huidige gemeentegrenzen als bijlage 1 bijgevoegd.

2. Standpunten van de negen gemeenten samengevat

In onze brief van 3 oktober 2005 hebben wij aan de gemeenten hun standpunt over de bestuurlijke toekomst gevraagd en hebben wij daarbij enkele vragen gesteld. Per cluster van gemeenten zullen wij hieronder deze vragen cursief herhalen en de standpunten van de gemeenten samengevat weergeven.

2.1 Bodegraven en Reeuwijk

Vraag Gedeputeerde Staten (GS): Vanaf 2001 werken beide gemeenten aan niet-vrijblijvende samenwerking. Wij maken ons zorgen over het tempo waarin deze samenwerking gestalte krijgt. Wij vragen de gemeenten aan te geven welk stappen zij gaan ondernemen om helderheid te bieden over hun toekomstperspectief.

De gemeenteraden van **Reeuwijk** en **Bodegraven** hebben in een gezamenlijke raadsvergadering van 29 augustus 2006 samengevat ingestemd met het 'Werkplan intensivering samenwerking Reeuwijk en Bodegraven' en besloten daarvoor voor de jaren 2007 tot en met 2010 financiële middelen ter beschikking te stellen. Uit het werkplan blijkt dat in de periode 2006-2010 wordt benut om de samenwerking via zogenaamde bakken met een cluster van activiteiten steeds meer te intensiveren. Het is, zo blijkt uit het werkplan, de bedoeling dat er in de periode 2006-2010 een versnelling zal plaatsvinden van de reeds geplande operationele activiteiten, zodat de intensivering van de samenwerking op korte termijn gerealiseerd kan worden en toegewerkt kan worden naar een samensmelting van de diensten op de lange termijn. Beide gemeenten willen de operationele samenwerkingsrelaties vormgeven door middel van een lichte gemeenschappelijke regeling ofwel een 'regeling zonder meer' op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen. In 2010 zal door beide gemeenteraden en de Stuurgroep Reeuwijk-Bodegraven de samenwerking worden geëvalueerd en moeten worden vastgesteld wat als eindproduct van de intensivering van de samenwerking wordt gezien.

2.2 Boskoop, Waddinxveen en Rijnwoude

Vraag GS: Wij vinden het een goede ontwikkeling dat Boskoop en Waddinxveen de mogelijkheden van fusie willen onderzoeken om op deze wijze hun bestuurskracht te versterken. Wij verwachten dat het onderzoek binnenkort start. Graag worden wij geïnformeerd over de resultaten van het onderzoek en de consequenties die de gemeenten aan deze uitkomsten willen verbinden. De voorkeur van Boskoop gaat nog steeds uit naar een vrijwillige fusie met Rijnwoude en Waddinxveen. Wij willen van de gemeente Rijnwoude weten waarom ze niet deelneemt aan het onderzoek van Boskoop en Waddinxveen. Ook willen wij vernemen op welke wijze Rijnwoude Boskoop zal helpen.

Op 25 april 2006 zijn aan de gezamenlijke raden van Boskoop en Waddinxveen de resultaten van een extern onderzoek gepresenteerd. De onderzoekers concluderen samengevat: "De nieuwe gemeente die ontstaat na fusie van Boskoop en Waddinxveen heeft nu en in de toekomst een sterkere strategische positie dan beide gemeenten afzonderlijk. Bij de omvang van de fusiegemeente kunnen op de langere termijn vraagtekens worden gezet. De bestuurlijke ontwikkelingen in Zuid-Holland en de opgaven waar gemeenten voor komen te staan, vragen op de lange termijn namelijk om een grotere fusiegemeente". Daarmee is een fusie van Boskoop en Waddinxveen geen duurzame oplossing.

De gemeenteraad van **Waddinxveen** heeft op 28 en 29 juni 2006 besloten door Burgemeester en Wethouders te laten onderzoeken hoe, door middel van schaalvergroting en met welke andere gemeenten, voldoende bestuurskracht kan worden gerealiseerd om de taken en opgaven in de komende 25 jaar op adequate wijze te vervullen. Bij het onderzoek wil de raad naast Boskoop de gemeenten Rijnwoude, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht betrekken. De raad wil een tussenrapportage uiterlijk eind 2007 en een eindrapportage uiterlijk eind 2008. Het feitelijke fusieproces zal op basis van een te nemen fusiebesluit in 2009 starten. De gemeenteraad benadrukt dat Waddinxveen binnen de Zuidplasontwikkeling zal vasthouden aan de ingenomen positie. De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid en draagt actief bij aan de oplossing van gezamenlijke, stedelijke (maatschappelijke, sociaal-culturele en fysieke) en groen-blauwe opgaven op lokaal, regionaal en bovenregionaal niveau.

Voor Waddinxveen speelt bij deze opgave de verdere ontwikkeling van de Greenport een belangrijke rol. Waddinxveen vindt een stevige bestuurlijke alliantie met Gouda noodzakelijk die op korte termijn moet worden uitgewerkt, maar een fusie met Gouda is niet aan de orde. Aansluitend heeft de gemeenteraad van Waddinxveen op 3 oktober 2006 uitgesproken dat wanneer tot herindeling wordt besloten dit gebaseerd dient te zijn op een heldere integrale visie voor het gehele gebied. Daarbij zouden ook grenscorrecties bespreekbaar kunnen zijn waaraan de gemeente medewerking wil verlenen.

De gemeenteraad van **Boskoop** heeft op 31 augustus 2006 besloten te opteren voor een "krachtige complete groene gemeente tussen de A12, N11 en de HSL", bestaande uit in ieder geval de gemeenten Boskoop, Rijnwoude en Waddinxveen. Al vanaf 2003 is dit de inzet van de gemeente. In de tussentijd is de bestuurskracht van Boskoop en de meerwaarde van een fusie met Waddinxveen onderzocht. Beide onderzoeken bevestigen en versterken Boskoop in de visie van een krachtige complete groene gemeente, waarin de Greenport is geborgd. Dit is een duurzame gemeente met een groene identiteit, passend bij de Greenport en het Groene Hart. Een gemeente met voldoende massa en met een evenwichtige variëteit aan economische ontwikkelingsmogelijkheden naast de Greenport. Tevens biedt ze tegenwicht aan de oprukkende verstedelijking vanuit Zoetermeer, Gouda en Alphen aan den Rijn. Aansluitend heeft de gemeenteraad van Boskoop op 12 oktober 2006 uitgesproken dat wanneer er tot een herindeling wordt besloten, dit gebaseerd dient te zijn op een heldere integrale visie betreffende het gehele gebied.

Op 5 juli 2006 heeft de gemeenteraad van **Rijnwoude** unaniem een motie aangenomen. In die motie wordt Burgemeester en Wethouders samengevat opgedragen nader onderzoek te verrichten naar ook andere mogelijke combinaties voor versterking van het lokale bestuur. De optie van samenwerking/samenvoeging met Boskoop en Zoeterwoude is een voor de hand liggende, maar niet op voorhand de enige optie. Daarbij staat de ondeelbaarheid van de gemeente Rijnwoude voorop. Uiterlijk in de raadsvergadering van maart 2007 wil de raad een plan van aanpak inclusief een tijdspad ontvangen. Burgemeester en Wethouders van Rijnwoude hebben op 23 augustus 2006 aangegeven dat zij het nadere onderzoek reeds ter hand hebben genomen.

2.3 Gouda en Waddinxveen

Vraag GS: Wij vinden het een uitstekend initiatief van de gemeenten om via een bestuurlijke alliantie samenwerking aan te gaan ten aanzien van een aantal specifieke onderwerpen. Graag vernemen wij van de gemeenten wanneer de alliantie gereed is en over welke onderwerpen afspraken zijn gemaakt. Gouda is centrumstad in een Groene Hartregio, maar is via de ontwikkeling van de Zuidplas verbonden met de Zuidvleugel. Wij willen graag van Gouda vernemen op welke wijze zij invulling denkt te kunnen geven aan deze moeilijke opgave van Groene Hart- én Zuidvleugelgemeente. Ten aanzien van Waddinxveen constateren wij dat ook door deze gemeente de Groene Hartgrens is getrokken. Dit betekent dat enerzijds een Zuidvleugelopgave in de Zuidplasontwikkeling bestaat en anderzijds Waddinxveen in het Groene Hart werkt aan een sierteeltopgave. Ook van Waddinxveen vragen wij aan te geven - al dan niet in samenspraak met Gouda - hoe aan deze Zuidvleugel- en Groene Hart-opgave zou kunnen worden voldaan.

Het standpunt van de gemeenteraad van **Waddinxveen** vindt u in de vorige paragraaf.

De gemeenteraad van **Gouda** heeft op 30 augustus 2006 op voorstel van Burgemeester en Wethouders een visie vastgesteld over de bestuurlijke toekomst. Het gemeentebestuur van Gouda:

- * onderkent de toenemende complexiteit van het lokaal bestuur en onderschrijft de noodzaak van het terugdringen van de bestuurlijke drukte;
- * neemt stelling vóór het vergroten van de bestuurskracht aan de oostzijde van de Zuidvleugel;
- * ziet op langere termijn het ruimtelijk, economisch en sociaal vergroeien van de regio tot één agglomeratie en acht het zeer wel denkbaar dat deze ontwikkeling leidt tot één bestuurlijke autoriteit voor deze agglomeratie;
- * wenst de centrumfunctie van Gouda in de regio te behouden en te versterken en acht daarvoor bouwen op eigen grond noodzakelijk;

- * constateert dat de regiogemeenten het toekomstperspectief van een regio met één bestuurlijke autoriteit (nog) niet delen, maar de centrumfunctie van Gouda wel onderschrijven;
- * sluit aan bij de besluitvorming van de gemeentebesturen van Moordrecht en Reeuwijk inzake de bestuurlijke zelfstandigheid van beide gemeenten.
- * kiest - gezien de sociale en economische verbanden met beide gemeenten - voor een fusie met Moordrecht met als uitgangspunt het behoud van de bestaande identiteit van het bebouwde gebied van Moordrecht;
- * kiest tevens, op basis van de sociaal-economische en ruimtelijke verbondenheid met vooral Reeuwijk-Brug voor een fusie met Reeuwijk;
- * acht - indien een fusie niet kan worden gerealiseerd - grenscorrectie een noodzakelijk middel om de toekomst van Gouda als centrumstad te kunnen garanderen;
- * is van mening dat een grenscorrectie met Waddinxveen een bijdrage kan leveren aan de noodzakelijke inbreiding in bestaand stedelijk gebied in Gouda.

2.4 Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle

Vraag GS: Wij onderschrijven de conclusies van het bestuurskrachtonderzoek dat door samenvoeging van de ambtelijke organisaties de niet-vrijblijvende samenwerking nadrukkelijk gestalte krijgt. Gaarne vernemen wij van de gemeenten welke stappen zij gaan zetten om aan dit proces voortvarend invulling te geven.

Op 6 juni 2006 heeft de gemeenteraad van **Zevenhuizen-Moerkapelle** zich uitgesproken voor een fusie waarbij de gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel de eerste gesprekspartner is. Desgewenst kan Moordrecht hierbij betrokken worden. De gemeente stelt dat naast een inwonertal van ruim 40.000 voor de drie te fuseren gemeenten ook vanuit één bestuur en één organisatie aan de ISP-ontwikkelingen in nagenoeg het gehele Zuidplasgebied kan worden gewerkt. Deze fusiegemeente groeit van 40.000 à 50.000 inwoners in de jaren 2010-2015 tot uiteindelijk 75.000 of meer inwoners aan het einde van de ISP-periode. De gemeente neemt het standpunt in dat, uitgaande van een ongedeelde fusiepartner Zevenhuizen-Moerkapelle (dat wil zeggen geen mogelijke opdeling van Zevenhuizen-Moerkapelle boven de A12), een fusie met Waddinxveen-Boskoop en eventueel Rijnwoude niet aan de orde is.

De gemeenteraad van **Nieuwerkerk aan den IJssel** heeft zich op 4 juli 2006 in principe uitgesproken voor een bestuurlijke fusie waarbij de gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle de eerste gesprekspartner is en de gemeente Moordrecht op haar initiatief als derde partner kan meedoen. Via een door de raad nader te bepalen wijze zal, voordat een definitief besluit genomen wordt, de opvatting van de Nieuwerkerkse bevolking over een eventuele fusie worden gevraagd.

2.5 Moordrecht

Vraag GS: De gemeente stelt zichzelf de vraag of zij in de toekomst zelfstandig kan blijven. Ook wij maken ons zorgen over de bestuurskracht van Moordrecht. Moordrecht kan in onze ogen op een aantal manieren haar bestuurskracht versterken. Zo zou de gemeente aansluiting kunnen zoeken bij Gouda of bij Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle. Graag vernemen wij de opvattingen van Moordrecht hierover.

De gemeenteraad van **Moordrecht** heeft zich na de gemeenteraadsverkiezingen in het coalitieakkoord uitgesproken voor een fusie met Gouda of een fusie met Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle. Op 27 april 2006 heeft de raad besloten een inwonerraadpleging te houden over de bestuurlijke toekomst. Als één van beide varianten een voorkeur van 60% of meer haalt, dan zal de raad deze uitspraak volgen. Voorwaarde daarbij is wel dat minimaal 50% van de stemgerechtigde inwoners ook daadwerkelijk een geldige stem uitbrengt. De volgende vraag is aan de stemgerechtigde inwoners van Moordrecht voorgelegd: *"Als Moordrecht moet fuseren ben ik voor een fusie met Gouda of met Nieuwerkerk aan den IJssel/Zevenhuizen-Moerkapelle"*.

Uit de gehouden inwonersraadpleging blijkt dat ruim 56% van de kiesgerechtigde inwoners van Moordrecht de antwoordkaart van de inwonersraadpleging heeft geretourneerd naar het onderzoeksbureau. Uit een grote meerderheid van de reactie van de inwoners van Moordrecht (92,8%) blijkt dat men een fusie met Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle wil. Op 19 september 2006 heeft de gemeenteraad besloten een fusie aan te gaan met de gemeenten Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle. In een daarbij aangenomen motie geeft de raad aan dat het wenselijk is de fusie per 1 januari 2010 in te laten gaan. Burgemeester en Wethouders van Moordrecht wordt in de motie opgedragen de fusie voortvarend aan te pakken en voor 1 januari 2007 een plan van aanpak op te stellen. De wensen van de inwoners moeten als kaders worden genomen. Behoud van de kleinschaligheid en het dorpse karakter, inclusief de huidige voorzieningen en behoud van de natuur en het groen rond de kern Moordrecht zijn belangrijke speerpunten.

2.6 Samenvattend

1. Bodegraven (20.000 inwoners) en Reeuwijk (13.000 inwoners) kiezen voor intensivering van de samenwerking in de periode 2006-2010 op basis van een lichte gemeenschappelijke regeling. In 2010 wordt de balans opgemaakt over deze samenwerking.
2. Boskoop (15.000 inwoners) heeft besloten te komen tot een "krachtige complete groene gemeente tussen de A12, N11 en de HSL", bestaande uit in ieder geval de gemeenten Boskoop, Rijnwoude en Waddinxveen.
3. Rijnwoude (19.000 inwoners) wil nader onderzoek naar samenwerking/samenvoeging met Boskoop, Zoeterwoude (9.000 inwoners) en mogelijk andere gemeenten. Daarbij staat de ondeelbaarheid van de gemeente Rijnwoude voorop.
4. Waddinxveen (27.000 inwoners) wil laten onderzoeken hoe, door middel van schaalvergroting en met welke andere gemeenten (naast Boskoop de gemeenten Rijnwoude, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht), voldoende bestuurskracht kan worden gerealiseerd om de taken en opgaven die in de komende 25 jaar voorliggen op adequate wijze te vervullen. Waddinxveen zal binnen de Zuidplasontwikkeling vasthouden aan de ingenomen positie. Greenport blijft voor Waddinxveen een belangrijke opgave. Een stevige bestuurlijke alliantie met Gouda, die op korte termijn moet worden uitgewerkt vindt Waddinxveen noodzakelijk, maar een fusie met Gouda is niet aan de orde. Op basis van een integrale visie voor het gehele gebied zijn grenscorrecties voor Waddinxveen bespreekbaar.
5. Gouda (72.000 inwoners) wil de centrumfunctie in de regio behouden en versterken en acht daarvoor bouwen op eigen grond noodzakelijk. Gouda constateert dat één bestuurlijke autoriteit aan de oostzijde van de Zuidvleugel gelet op de standpunten van de buurgemeenten op de korte termijn niet haalbaar is. Gouda kiest voor een fusie met Moordrecht en met Reeuwijk (in verband met de sociaal-economische verbondenheid met vooral Reeuwijk-Brug). Indien een fusie niet kan worden gerealiseerd vindt Gouda functionele grenscorrecties met Waddinxveen en Moordrecht een noodzakelijk middel om de toekomst van Gouda als centrumstad te kunnen garanderen.
6. Nieuwerkerk aan den IJssel (22.000 inwoners) en Zevenhuizen-Moerkapelle (10.000 inwoners) willen vrijwillig gaan fuseren waarbij Moordrecht kan aansluiten. Zevenhuizen-Moerkapelle wil geen fusie met Waddinxveen/Boskoop/Rijnwoude en wijst een mogelijke opdeling van Zevenhuizen-Moerkapelle boven de A12 af.
7. Moordrecht (8.000 inwoners) heeft besloten tot vrijwillige fusie met Zevenhuizen-Moerkapelle en Nieuwerkerk aan den IJssel met ingang van 1 januari 2010.

3. Op weg naar een standpuntbepaling door Gedeputeerde Staten

3.1 Inleiding

In het eerste hoofdstuk van deze notitie hebben wij aangegeven voor welke forse ruimtelijke opgaven de gemeenten in de Zuidplas en omgeving staan. In verschillende gemeentelijke en provinciale documenten wordt uiteengezet hoe deze opgaven worden opgepakt en hoe wordt aangekoerst op een integrale visie voor het gehele gebied.

In onze brief van 3 oktober 2005 hebben wij aangegeven hoe wij tegen de toekomst van de Zuidplas en omgeving aankijken. Als uitgangspunt voor onze toekomstvisie hanteren wij het scenario *Samen sturen en verantwoorden*, waarin alle gemeenten en hun regionale opgaven gezien worden als deel van het grotere geheel van de Zuidvleugel. Wij vinden het namelijk van belang dat de gemeenten voor het eigen grondgebied grip houden op hun strategische ontwikkeling en de daarmee verbonden ruimtelijke opgaven. Dit scenario zal moeten leiden tot een sterke regio. In die regio zien wij gemeenten met geheel verschillende taken en mogelijkheden. Ambities van afzonderlijke gemeenten hoeven niet altijd te stroken met het belang van de regio als geheel. Duidelijk is dat over de bestuurlijke gevolgen van de ontwikkeling van de Zuidplaspolder, gevoegd bij de overige uitdagingen, moet worden nagedacht. Dit geldt mutatis mutandis ook voor de ontwikkeling van de Greenportstatus van Boskoop. De centrumfunctie van Gouda vereist een nieuwe positiebepaling, mede gelet op de ontwikkelingen in het gehele Zuidplasgebied. Alle genoemde gemeenten zijn op enigerlei manier hierbij betrokken

Wij hebben samengevat in onze eerdergenoemde brief de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de bestuurlijke toekomst als volgt geschetst:

- * de provincie is medeverantwoordelijk voor een goed functioneren van het lokale bestuur;
- * gemeenten moeten met een regionale blik naar zichzelf en de anderen kijken;
- * versterking bestuurskracht gemeenten is nodig door samenwerking tussen gemeenten maar ook vrijwillige fusie tussen gemeenten;
- * uitgangspunt is het scenario 'Samen sturen en verantwoorden' waarin alle gemeenten en hun regionale opgaven worden gezien als deel van het grotere geheel van de Zuidvleugel;
- * wij hechten zeer aan initiatieven van onderop.

3.2 Een analyse en beoordeling van de ingekomen standpunten

Tussen oktober/november 2005 en medio september 2006 hebben alle negen gemeenten uitspraken gedaan over hun bestuurlijke toekomst. Wij hebben veel waardering voor het feit dat alle gemeenten stappen willen zetten op weg naar een adequate en duurzame oplossing voor het gehele gebied.

Echter, er is geen sprake van een gezamenlijk gedeelde visie en oplossingsrichting bij de negen gemeenten. Er bestaat bij de betrokken gemeenten geen eenduidig beeld en voorkeur voor samenvoegingsvarianten. Dat hadden wij ook niet verwacht. Niet alle aangedragen oplossingen zijn complementair, integendeel, er zijn ook oplossingen gepresenteerd die andere oplossingen lijken uit te sluiten. Kortom, er zijn door gemeenten wel keuzes gemaakt maar die zijn niet in alle gevallen even duidelijk en even consistent. Zo zijn er gemeenten die een voorstander zijn van ondeelbaarheid bij samenvoeging terwijl zij wel ideeën hebben over delen van andere gemeenten bij discussies over samenvoegingen. Daarnaast doen sommige gemeenten uitspraken over buurgemeenten terwijl niet duidelijk wordt gemaakt of die buurgemeenten daarbij betrokken zijn en of zij daar ook opvattingen over hebben. Wij kunnen niet anders constateren dan dat er veel vragen onbeantwoord blijven. In onze analyse in de volgende paragraaf gaan wij daarop in.

3.2.1 Gouda en omgeving

Een centrumgemeente moet voldoende ruimte hebben om de centrumfunctie waar te kunnen maken en binnen de eigen gemeentegrenzen belangrijke beleidsafwegingen te kunnen maken. Een centrumgemeente moet ruimte bieden voor het vervullen van de eigen functie in sociaal, cultureel en economisch opzicht.

Voor ons is Gouda onbetwist de hoofdmotor in de regio Midden-Holland en het Zuidplasgebied. Gouda neemt een belangrijke positie in op sociaal, cultureel en economisch gebied. Dat dit zo moet blijven wordt door geen enkele gemeente bestreden.

Maar Gouda heeft ook een aantal problemen. Gouda, zo blijkt uit onderzoeken, heeft een problematische relatie tussen het teruglopende inwoneraantal en het instandhouden van een voldoende voorzieningenniveau voor het bestaande verzorgingsgebied. Gouda loopt tegen fysieke grenzen op waardoor de gemeente wordt belemmerd in haar bestuurskracht. Gouda is een beklemde stad en heeft ruimtegebrek voor woningen en bedrijven. Het bouwen op eigen grond stuit op de problematiek van de historische binnenstad, de ligging binnen het Groene Hart en de bevolkingsdichtheid. Gouda behoort tot één van de dichtstbebouwde gemeenten van Nederland. De centrumvoorzieningen dreigen af te kalven door een lagere rijksbijdrage bij een teruglopend inwonertal. Tegelijkertijd is er in het ISP voor de Zuidplas voor gekozen de niet-dagelijkse bovenlokale voorzieningen te blijven concentreren in de omliggende centrumsteden zoals Gouda.

De centrumfunctie van Gouda staat onder forse druk. Met Gouda vinden wij dat de centrumfunctie van Gouda een nieuwe positiebepaling vereist, mede gelet op de ontwikkelingen in het gehele Zuidplasgebied. Het staat voor ons buiten kijf dat de problemen waar de centrumstad Gouda voor staat, opgelost moeten worden. Er zijn daarvoor verschillende oplossingen denkbaar.

Gouda draagt zelf enkele oplossingen aan. De gemeente onderschrijft de noodzaak tot verdergaande bestuurlijke schaalvergroting in het licht van de toenemende complexe taakstelling van gemeenten, het terugdringen van de bestuurlijke drukte en de wens tot meer efficiënte besluitvorming voor de regionale opgaven. Gouda gaat voor een stevige regio met voldoende bestuurskrachtige gemeenten. De gemeente constateert dat de regiogemeenten het toekomstperspectief van een regio met één bestuurlijke autoriteit (nog) niet delen maar de centrumfunctie van Gouda wel onderschrijven. Gouda geeft daarmee aan dat een grote bestuurlijke autoriteit aan de oostzijde van de Zuidvleugel (bestaande uit de gemeenten Gouda, Moordrecht, Waddinxveen, Reeuwijk en Boskoop) voor de korte termijn geen haalbare kaart is. Wij leiden hieruit af dat Gouda deze variant nu niet verder in discussie wil brengen. Wij hebben daar in dit stadium kennis van genomen.

Gouda wil het Groene Hart niet aantasten door te opteren voor bebouwing aan de oostzijde van de stad. Ook in noordelijke richting zijn beperkingen aanwezig vanwege de Reeuwijkse plassen. Gouda ziet de oplossingsrichting voor de ruimtelijke problematiek in westelijke richting tussen de A12 en de A20. Voor een noodzakelijke en gezonde ontwikkeling in westelijke richting kiest Gouda in eerste instantie voor een fusie met Moordrecht waarbij Gouda de Moordrechtse belangen wil waarborgen.

Gouda kiest ook voor een fusie met Reeuwijk met behoud van de bestuurlijke identiteit van Reeuwijk. Reeuwijk constateert zelf, aldus Gouda, dat een zelfstandig voortbestaan niet opportuun is. Gouda wijst op de sociale en economische verbanden en de ruimtelijke verbinding die er bestaan met Reeuwijk en dan vooral met Reeuwijk-Brug. Die verbanden tussen Gouda en Reeuwijk zijn veel groter dan de verbanden tussen Reeuwijk en Bodegraven.

Wij stellen vast dat Gouda ook heeft ingezet op een alternatief scenario als een fusie met Moordrecht niet gerealiseerd kan worden. Als uit de inwonersraadpleging zou blijken dat de inwoners van Moordrecht kiezen voor een fusie met Zevenhuizen-Moerkapelle en Nieuwerkerk aan den IJssel en de raad van Moordrecht dat standpunt overneemt, wil Gouda een functionele grenscorrectie met Moordrecht. Gouda denkt daarbij aan het gebied rond de Gouweknoop. Voor ons is hiermee duidelijk geworden dat als een fusie met Moordrecht niet mogelijk is, Gouda opteert voor een grenscorrectie. Inmiddels staat vast dat Moordrecht niet gekozen heeft voor een fusie met Gouda. Daarmee is gelet op onze uitgangspunten de voorgestelde fusie tussen Moordrecht voor ons niet meer in beeld.

Het is ons opgevallen dat Gouda niet nader ingaat op de uitspraken van Waddinxveen waarin zij zeggen dat een stevige bestuurlijke alliantie met Gouda noodzakelijk is en dat een fusie met Gouda niet aan de orde is. Concrete uitwerkingen van Waddinxveen of Gouda van een bestuurlijke alliantie tussen beide gemeenten waarvan al enige jaren sprake is hebben wij tot op heden nog niet gezien. Gouda vraagt wel om een grenscorrectie met Waddinxveen om daarmee een bijdrage te leveren aan het oplossen van het Goudse ruimtegebrek. Een grenscorrectie met Waddinxveen biedt volgens Gouda de mogelijkheid tot uitplaatsing op eigen grondgebied van bedrijvigheid binnen de bestaande bebouwing. Van de gemeenteraad van Waddinxveen hebben wij inmiddels begrepen dat zij op basis van een heldere integrale visie willen meewerken aan een grenscorrectie.

Wij constateren dat er geen eenduidig beeld bestaat bij Gouda en omgeving over hoe de centrumfunctie verder kan worden versterkt. Er worden wel varianten genoemd, maar voor ons blijft onduidelijk wat Gouda daar nu mee wil bereiken en wat de betrokken gemeenten van de voorstellen van Gouda vinden. Wij willen de argumenten die pleiten voor en tegen deze varianten scherper in beeld krijgen.

Wij stellen voor rond Gouda de volgende varianten nader te laten verkennen:

1. samenvoeging van Gouda met (een deel van) Reeuwijk en de consequenties daarvan voor Bodegraven;
2. grenscorrecties ten behoeve van Gouda te weten:
  - a. met Moordrecht (globaal de Gouweknoop);
  - b. met Waddinxveen (het grondgebied ten zuiden van de A12, dat wil zeggen recreatierrein 't Weegje en bedrijventerrein Doelwijk);
3. andere in te brengen varianten.

Wij vragen de omliggende gemeenten van Gouda aan te geven hoe zij vinden dat met de problematiek van Gouda zou moeten worden omgegaan en hoe tot gezamenlijke gedeelde oplossingen kan worden gekomen.

3.2.2 Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht en omgeving

Op grond van de uitkomsten van de bestuurskrachtmetingen en nadere onderzoeken zijn de drie gemeenten tot de conclusie gekomen dat moet worden aangetoond op een bestuurlijke fusie. Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle willen vrijwillig gaan fuseren met ingang van 2009/2010. Nieuwerkerk aan den IJssel, wil alvorens een definitief besluit te nemen de opvattingen van de bevolking over een fusie vernemen. Naar de mening van de drie gemeenten ontstaat een voldoende bestuurskrachtige Zuidplaspolder van 40.000 à 50.000 inwoners in de jaren 2010-2015 tot uiteindelijk 75.000 of meer inwoners aan het einde van de ISP-Zuidplaspolder. De nieuwe gemeente kan met Gouda en Waddinxveen de integrale transformatie van de Zuidplaspolder realiseren.

Zevenhuizen-Moerkapelle verzet zich niet alleen tegen een fusie met Waddinxveen-Boskoop en eventueel Rijnwoude maar verzet zich ook tegen een grenscorrectie van het grondgebied boven de A12 (de kern Moerkapelle en omgeving) ten gunste van Waddinxveen. Wij hebben uit de raadsbesluiten van Waddinxveen niet afgeleid dat Waddinxveen concreet vraagt om een grenscorrectie/herindeling boven de A12. Wij zijn geen voorstander van een fusie/grenscorrectie/herindeling van Waddinxveen met Zevenhuizen-Moerkapelle omdat daarmee andere, door ons meer gewenste varianten worden uitgesloten. Daarmee is deze variant voor ons uit beeld.

Wij constateren dat er bij Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle een eenduidig beeld bestaat over de bestuurlijke toekomst: een vrijwillige, ongedeelde fusie van de drie gemeenten per 2010. Er ontstaat een voldoende robuuste, duurzame en bestuurskrachtige gemeente die met de buurgemeenten de Zuidplaspolder kan realiseren en de herstructurering van de glas-tuinbouw Glas-as B-driehoek en de ontwikkeling van de Noordas van de regio Rotterdam op zich kan nemen. Wij staan daar in principe positief tegenover.

Voordat wij een definitief standpunt zullen innemen over deze voorgenomen vrijwillige fusie willen wij de relatie met Gouda nader laten onderzoeken waarbij wij ernaar streven dat de gemeenten er gezamenlijk uit zullen komen. In de voorgaande paragraaf bij Gouda hebben wij aangegeven dat wij een fusie of grenscorrectie met Moordrecht nader willen laten verkennen.

Wij stellen voor de volgende varianten nader te laten onderzoeken:

1. vrijwillige samenvoeging van Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle per 2009/2010;
2. vrijwillige samenvoeging van Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle per 2009/2010 met een grenscorrectie tussen Gouda en Moordrecht rond de Gouweknoop;
3. andere in te brengen varianten.

3.2.3 Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude en omgeving

Waddinxveen heeft op grond van de uitkomsten van de bestuurskrachtmetingen en nadere onderzoeken de conclusie getrokken dat de gemeente vanwege de te verwachten autonome, lokale en regionale opgaven op termijn niet in staat zal blijken in voldoende mate zelfstandig de taken uit te voeren. Waddinxveen wil onderzoeken hoe door middel van schaalvergroting voldoende bestuurskracht kan worden verkregen om de taken en opgaven, waaronder de Greenport en de Zuidplasontwikkeling, voor de langere termijn uit te voeren. Wij delen deze conclusie van Waddinxveen. Wij stellen echter vast dat Waddinxveen niet klip en klaar aangeeft met wie de schaalvergroting zal worden gerealiseerd. Waddinxveen denkt naast Boskoop aan Rijnwoude, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht, maar wijst op voorhand een fusie met Gouda af. Wij willen hier meer duidelijkheid over van Waddinxveen.

Boskoop wil op grond van de uitkomst van de bestuurskrachtmeting, externe onderzoeken en de eigen toekomstvisie aankoersen op een krachtige, complete, duurzaam groene gemeente met een groene identiteit, passend bij de Greenport en het Groene Hart. Een gemeente met voldoende massa en met een evenwichtige variëteit aan economische ontwikkelingsmogelijkheden naast de Greenport. Wij delen dit standpunt van Boskoop.

Een extern onderzoek heeft laten zien dat een nieuwe gemeente die zou kunnen ontstaan na fusie van Boskoop en Waddinxveen nu en in de toekomst een sterkere strategische positie heeft dan beide gemeenten afzonderlijk. Het onderzoek laat ook zien dat de bestuurlijke ontwikkelingen in Zuid-Holland en de opgaven waar gemeenten voor komen te staan, op de lange termijn vragen om een grotere fusiegemeente. Met beide gemeenten stellen wij vast dat een fusie van Boskoop en Waddinxveen geen duurzame en robuuste oplossing is. Beide gemeenten kiezen voor meer fusiepartners. Wij constateren dat Boskoop in ieder geval kiest voor Waddinxveen en Rijnwoude, maar laat vervolgens in het midden wat 'in ieder geval' betekent. Ook hierover willen wij meer duidelijkheid.

Rijnwoude heeft geconcludeerd dat de ontwikkelingen in de omliggende gemeenten ertoe hebben geleid dat de gemeente zich heeft herbezonnen op het eerder ingenomen standpunt dat Rijnwoude een voldoende bestuurskrachtige gemeente is om de toekomst met vertrouwen tegemoet te zien. Wij delen deze opvatting van Rijnwoude en vinden dat getuigen van realiteitszin. De gemeente erkent dat op hun grondgebied opgaven dienen te worden gerealiseerd, zoals de Greenport, de Oude Rijnzone, de RijnGouweLijn en het Bentwoud, die voor de inwoners van omliggende gemeenten belangrijk zijn. Voor Rijnwoude zijn de bindende elementen met de buurgemeenten de Greenport en het landelijk gebied. Om die reden en vanuit de eigen verantwoordelijkheid voor de toekomst kiest Rijnwoude voor een fusie met Boskoop en Zoeterwoude. Voor Rijnwoude staat de ondeelbaarheid van de gemeente voorop. Rijnwoude heeft geen uitspraak gedaan over de relatie tussen Boskoop en Waddinxveen hoewel de gemeente aangeeft dat de keuze voor Zoeterwoude en Boskoop niet op voorhand de enige optie is. Wij zijn benieuwd welke andere opties Rijnwoude in beeld heeft.

Alles overziende constateren wij dat er geen eenduidig beeld bestaat bij Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude over de keuze voor fusiepartners. Waddinxveen geeft keuzemogelijkheden voor partners aan zonder duidelijk te maken hoe die gemeenten daarover denken. Boskoop denkt aan meer fusiepartners maar doet daar geen heldere uitspraken over. Rijnwoude kiest voor Boskoop en

Zoeterwoude als mogelijke optie, maar geeft niet aan of overleg hierover is gevoerd met Zoeterwoude en hoe Zoeterwoude tegen het fusiemodel aankijkt.

Zoeterwoude is een kleine, kwetsbare groene randgemeente van de stedelijke agglomeratie. De gemeente wil zelf ruimte bieden voor bedrijfsontwikkeling en wonen, voorzover dit het open, groene karakter van het veenweidegebied niet aantast. Zoeterwoude heeft een oriëntatie op Leiden en de Leidse regio en op het Groene Hart. De gemeente staat voor grote opgaven, zoals de Knoop Leiden-Oost, het bedrijventerrein Grote Polder, de RijnGouwelijin en de ontwikkeling van de Oude Rijnzone. Opgaven die ook betrekking hebben op Leiden en Rijnwoude.

Voor zover wij hebben kunnen nagaan heeft Zoeterwoude nog geen uitspraak gedaan over het standpunt van Rijnwoude. Wij hebben in het Zoeterwoudse coalitieprogramma 2006 - 2010 gelezen dat college en raad voluit streven naar behoud van zelfstandigheid van Zoeterwoude en dat dit gebeurt in een constructieve opstelling naar de naburige gemeenten en regio. Eerder, in april 2002, hebben Burgemeester en Wethouders van Zoeterwoude richting de gemeenteraad in een notitie aangegeven dat ingeval de zelfstandigheid niet langer gehandhaafd mag blijven de vorming van een grotere Groene Hartgemeente een gewenste optie is om de groene kwaliteiten binnen het Groene Hart te versterken. Daarbij denken zij aan intensieve samenwerking dan wel eventueel samengaan met Rijnwoude en mogelijk andere Groene Hartgemeenten.

Wij stellen voor om rond Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude de volgende varianten nader te laten verkennen:

1. vrijwillige samenvoeging van Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude;
2. vrijwillige samenvoeging van Waddinxveen, Boskoop, Rijnwoude en Zoeterwoude;
3. andere in te brengen varianten.

In paragraaf 3.2.1 (Gouda en omgeving) hebben wij varianten voor grenscorrecties waarbij Waddinxveen in beeld is gepresenteerd. Wij verwijzen u korthedshalve daarnaar.

3.2.4 Bodegraven en Reeuwijk en omgeving

Bodegraven en Reeuwijk hebben eind 2004 hun bestuurskracht door een extern bureau laten meten. Ten aanzien van Bodegraven constateren de onderzoekers dat de gemeente als bestuurder en beleidsmaker voldoende scoort. De bestuurskracht zou naar 'goed' kunnen doorgroeien, mits er een helder en adequaat bestuursprofiel tot stand wordt gebracht. De gemeente als organisatie is nu nog voldoende. Als het gewenste organisatieprofiel te lang op zich laat wachten bestaat de kans dat de bestuurskracht van de gemeente op dit punt kleiner gaat worden. De gemeente als dienstverlener en als medebestuurder scoort volgens de onderzoekers een ruime voldoende.

Ten aanzien van Reeuwijk constateren de onderzoekers dat de bestuurskracht van de gemeente als bestuurder en beleidsmaker onder druk staat en voor nu weliswaar voldoende is, maar in de nabije toekomst naar verwachting tekort zal schieten. De gemeente als organisatie is nu nog voldoende, maar het risico dat de bestuurskracht in de toekomst verder zal afnemen vanwege het ontbreken van een visie op de organisatieontwikkeling en het uitblijven van investeringen in de organisatie is aanwezig. De gemeente als dienstverlener is nu nog voldoende. De gemeente als medebestuurder is voldoende, maar de rol van Reeuwijk in regionaal verband is niet goed zichtbaar. De onderzoekers vragen zich af of de gemeente op middellange termijn nog de bestuurskracht kan opbrengen die nodig is om in voldoende mate zelfstandig sturing te geven aan beleid.

Beide gemeenteraden hebben ervoor gekozen de samenwerking te intensiveren op basis van het 'Werkplan intensivering samenwerking Reeuwijk en Bodegraven' voor de periode 2006-2010. Daarna zal een evaluatie plaatsvinden en zal moeten worden vastgesteld wat als eindproduct van de intensivering van de samenwerking wordt gezien.

Op grond van de uitkomsten van de bestuurskrachtmetingen en de stappen die beide gemeenten willen zetten over de intensivering van hun niet-vrijblijvende samenwerking constateren wij dat beide

gemeenten hun positie als zelfstandige gemeente niet overhaast ter discussie willen stellen. Wij hebben daar begrip voor, maar wij vinden dat beide gemeenten net als de andere gemeenten in het gebied de discussie niet uit de weg moeten gaan. De niet al te positieve uitkomst van de bestuurskrachtmeting van Reeuwijk is voor ons aanleiding de ontwikkelingen rond de bestuurlijke toekomst van Reeuwijk kritisch te blijven monitoren. Het mag niet zo zijn dat de bestuurskracht van Reeuwijk een neerwaartse lijn gaat vertonen.

Daarnaast zijn wij geconfronteerd met een uitspraak van de gemeenteraad van Gouda om te fuseren met (een deel van) Reeuwijk. Noch van Reeuwijk noch van de samenwerkingspartner Bodegraven weten wij hoe zij aankijken tegen deze wens van Gouda en wat voor gevolgen een mogelijke fusie van Reeuwijk met Gouda heeft voor de samenwerkingsrelatie en bestuurlijke toekomst van Bodegraven.

Wij stellen voor rond Bodegraven en Reeuwijk de volgende varianten nader te laten verkennen:

1. oordeel over de inhoud en toekomstbestendigheid van de intensivering van de niet-vrijblijvende samenwerking tussen Bodegraven en Reeuwijk;
2. vrijwillige samenvoeging van Bodegraven en Reeuwijk;
3. andere in te brengen varianten.

In paragraaf 3.2.1 (Gouda en omgeving) hebben wij aangegeven de variant fusie Gouda met (een deel) van Reeuwijk nader te willen laten onderzoeken. Wij verwijzen u korthedshalve daarnaar.

4. Conclusies en het vervolg

4.1 Conclusies

In 2004 hebben wij de vijf Zuidplasmunicipaliteiten en de municipaliteiten Boskoop, Bodegraven en Reeuwijk en later Rijnwoude gevraagd hun bestuurkracht te laten meten en na te denken over hun bestuurlijke toekomst. Dat hebben de municipaliteiten gedaan en na een aantal overlegondes met ons bestuur en een standpunt van ons college van 3 oktober 2005 zijn de municipaliteiten verder aan de slag gegaan om na te denken over hun toekomst.

In paragraaf 3.1 hebben wij hebben aangegeven hoe wij tegen de toekomst van de Zuidplas en omgeving aankijken. De integrale visie op de Zuidplas en omgeving is verder uitgewerkt in onder meer het Intergemeentelijke Structuurplan Zuidplasontwikkeling (april 2006), de Streekplanherziening Zuid-Holland Oost voor de Zuidplas (mei 2006), de nota Greenport 2020 (september 2006), de Transformatievisie Oude Rijnzone 2020 gevolgd door de partiële Streekplanherziening Oude Rijnzone (september 2006) en de bestuurlijke overeenkomsten over de RijnGouwelijn.

Onze randvoorwaarden en uitgangspunten voor de bestuurlijke toekomst zijn:

- de provincie is medeverantwoordelijk voor een goed functioneren van het lokaal bestuur;
- municipaliteiten moeten met een regionale blik naar zichzelf en de anderen kijken;
- versterking bestuurskracht municipaliteiten is nodig door samenwerking tussen municipaliteiten maar ook vrijwillige fusie tussen municipaliteiten;
- uitgangspunt is het scenario 'Samen sturen en verantwoorden' waarin alle municipaliteiten en hun regionale opgaven worden gezien als deel van het grotere geheel van de Zuidvleugel;
- wij hechten zeer aan initiatieven van onderop.

Alle negen municipaliteiten hebben inmiddels op ons verzoek een standpunt ingenomen. De ingekomen standpunten van de municipaliteiten hebben voor ons tot de volgende conclusies geleid:

I Gouda en omgeving

Met Gouda zijn wij het eens dat de variant van een grote bestuurlijke autoriteit aan de oostzijde van de Zuidvleugel (bestaande uit de municipaliteiten Gouda, Moordrecht, Waddinxveen, Reeuwijk en Boskoop) op de korte termijn geen haalbare kaart is. Die variant is daarmee uit beeld.

Moordrecht heeft ervoor gekozen niet te fuseren met Gouda. Met Gouda respecteren wij dat standpunt waarmee die variant voor ons uit beeld is.

Wij stellen voor rond Gouda de volgende varianten nader te laten onderzoeken:

1. samenvoeging van Gouda met (een deel van) Reeuwijk en de consequenties daarvan voor Bodegraven;
2. grenscorrecties ten behoeve van Gouda te weten:
  - a. met Moordrecht (globaal de Gouweknoop);
  - b. met Waddinxveen (het grondgebied ten zuiden van de A12, dat wil zeggen recreatieterrein 't Weegje en bedrijventerrein Doelwijk);
3. andere in te brengen varianten.

II Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht en omgeving

Wij staan in principe positief tegenover een vrijwillige fusie van Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht. Er ontstaat een robuuste, duurzame en bestuurskrachtige nieuwe gemeente. Voordat wij een definitief standpunt zullen innemen willen wij de relatie met Gouda nader laten onderzoeken waarbij wij ernaar streven dat de gemeenten er gezamenlijk uit zullen komen.

Wij stellen voor de volgende varianten nader te laten onderzoeken:

1. vrijwillige samenvoeging van Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle per 2009/2010;
2. vrijwillige samenvoeging van Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle per 2009/2010 met een grenscorrectie tussen Gouda en Moordrecht rond de Gouweknoop;
3. andere in te brengen varianten.

III Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude en omgeving

Wij zijn het eens met de besluiten van de gemeenteraden van Boskoop en Waddinxveen dat op basis van de uitkomsten van de bestuurskrachtmetingen en nadere onderzoeken een fusie met buurgemeenten noodzakelijk is. Wij waarderen het besluit van de gemeenteraad van Rijnwoude ook verdergaande stappen te zetten en samenwerking/samenvoeging met buurgemeenten te onderzoeken.

Alles overziende constateren wij dat er geen eenduidig beeld bestaat bij Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude over de keuze voor fusiepartners. Wij stellen voor de volgende varianten nader te laten verkennen:

1. vrijwillige samenvoeging van Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude;
2. vrijwillige samenvoeging van Waddinxveen, Boskoop, Rijnwoude en Zoeterwoude;
3. andere in te brengen varianten.

IV Bodegraven en Reeuwijk en omgeving.

Wij zijn bezorgd over de niet al te positieve uitkomst van de bestuurskrachtmeting van Reeuwijk. Wij zullen de ontwikkelingen rond de bestuurlijke toekomst van Reeuwijk kritisch blijven monitoren. Omdat noch Reeuwijk noch de samenwerkingspartner Bodegraven heeft aangegeven hoe zij aankijken tegen de wens van Gouda met (een deel van) Reeuwijk te fuseren en wat voor gevolgen een mogelijke fusie van Reeuwijk met Gouda heeft voor de samenwerkingsrelatie en bestuurlijke toekomst van Bodegraven, zullen wij dit nader laten onderzoeken.

Wij stellen voor rond Bodegraven en Reeuwijk de volgende varianten nader te laten verkennen:

1. oordeel over de inhoud en toekomstbestendigheid van de intensivering van de niet-vrijblijvende samenwerking tussen Bodegraven en Reeuwijk;
2. vrijwillige samenvoeging van Bodegraven en Reeuwijk;
3. andere in te brengen varianten waaronder een fusie van Gouda met (een deel van) Reeuwijk.

Wij benadrukken dat er onder I tot en met IV nog geen sprake is van het starten van een procedure in het kader van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi). Het gaat om het verkennen van de mogelijkheden met de gemeentebesturen.

4.2 Het vervolg

Bij de negen gemeenten bestaat er geen gezamenlijk eensluidend beeld over hoe het verder moet met de bestuurlijke toekomst. Wij zien echter wel veel bewegingen van onderop die een jaar geleden nog niet in beeld waren. Wij willen dat beeld scherper krijgen. Dat betekent ook dat wij de regierol oppakken waarom sommige gemeenten gevraagd hebben. Wij willen ruimte laten aan gemeenten om hun initiatieven van onderop verder uit te werken en harde afspraken te maken over de concretisering en het tijdspad daarbij. Voor ons staat voorop dat er knopen moeten worden doorgesneden en dat moet worden toegewerkt naar een eindbeeld.

Omdat verschillende vragen nog openstaan en niet alle aangedragen oplossingen en varianten complementair zijn, willen wij de nadere verkenningen laten uitvoeren door een kleine externe commissie. Over de samenstelling van deze commissie zullen wij ons nog beraden.

Wij zullen bij de gemeenten nagaan of er draagvlak bestaat voor het instellen van een externe commissie en nagaan of de gemeenten bereid zijn daaraan medewerking te verlenen.

Aan deze commissie willen wij vragen in een kort tijdsbestek advies uit te brengen over de in deze notitie aangegeven varianten onder I tot en met IV en daarbij rekening te houden met:

- de in paragraaf 4.1 aangegeven randvoorwaarden en uitgangspunten voor de bestuurlijke toekomst;
- de voorkeuren van de betrokken gemeentebesturen;
- de regionale opgaven in het gebied;
- een duurzaam, bestuurskrachtig en consistent eindbeeld voor het gehele gebied.

Wij gaan ervan uit dat de commissie de komende twee à drie maanden met alle betrokken gemeentebesturen overleg zal voeren over de aangegeven varianten. Wij willen deze commissie vragen uiterlijk 1 april 2007 advies aan ons uit te brengen. Daarna zullen wij een definitief standpunt innemen.